

Piața muncii în fața competitivității: Instrumente europene de investiții și reforme necesare pe piața muncii

Oana Niculescu

Raportor Politic, Reprezentanța Comisiei Europene în România

Academia Tinerilor Lideri Politici

Constanța, 16 May 2026

European Commission

Situația actuală a pieței muncii în UE

- **Ocuparea forței de muncă (2025)**

- Rata de ocupare a populației între 20 și 64 de ani în UE a atins **76,1%** (197,7 milioane de persoane ocupate) cel mai ridicat nivel înregistrat vreodată aproximativ.
- Ținta stabilită la nivel european pentru 2030 este de **78%**.
- Diferențe semnificative între statele membre:
 - România a înregistrat o rată de ocupare de **69,0%**, una dintre cele mai scăzute din UE (de la **58%** în 2007)
 - Malta: **83,6%**
 - Țările de Jos: **83,4%**
 - Cehia: **82,9%**
 - Italia: **67,6%**

Deficitul de competențe

Aproximativ **80% dintre IMM-urile europene** raportează dificultăți în recrutarea personalului cu competențele necesare.

20% dintre adulți au competențe insuficiente de bază (alfabetizare și numeracy).

25% dintre elevii de 15 ani nu ating nivelul minim de competențe la matematică, științe și lectură.

Tinerii NEET: un risc major pentru competitivitate

Dimensiunea fenomenului

- În UE, **11,2% dintre tinerii cu vârste între 15 și 29 de ani** erau NEET în 2023, adică milioane de tineri aflați în afara educației și pieței muncii.
- România are una dintre cele mai ridicate rate NEET din Europa, în special în rândul femeilor tinere, unde proporția depășește **25%**.

Fenomenul NEET generează:

- capital uman neutilizat și pierderi de productivitate și de venituri fiscale;
- creșterea cheltuielilor sociale;
- risc mai mare de sărăcie și excluziune;
- efecte negative persistente asupra carierei și salariilor;
- vulnerabilitate la radicalizare și dezinformare.

Abandonul școlar timpuriu

- Indicatorul „early leavers from education and training” măsoară ponderea tinerilor de 18–24 ani care au **cel mult studii gimnaziale și nu mai participă la nicio formă de educație sau formare**.
- **Evoluția la nivel european**
- 2002: **16,9%**
- 2024: **9,4%**
- Ținta UE pentru 2030: sub **9%**.
- Deși progresul este semnificativ, acest procent înseamnă încă aproximativ **3,1 milioane de tineri** care părăsesc sistemul educațional fără o calificare suficientă.

România a înregistrat în 2024 o rată a abandonului școlar timpuriu de **16,8%**, cea mai ridicată din UE.

Impact asupra ocupării:

Mai puțin de **jumătate (47,8%)** dintre cei care au abandonat timpuriu școala sunt angajați, iar cei care lucrează au, în general, locuri de muncă mai precare și salarii mai mici.

Competențele necesare în economia viitorului

- **Competențe digitale:** inteligență artificială, analiză de date, securitate cibernetică, cloud.
- **Competențe verzi:** eficiență energetică, energie regenerabilă, economie circulară, managementul resurselor.
- **Competențe STEM:** știință, tehnologie, inginerie și matematică.
- **Competențe transversale**
 - adaptabilitate;
 - gândire critică;
 - rezolvare de probleme;
 - colaborare.

Ce poate face și nu poate face UE în domeniul educației

UE poate:

- sprijini cooperarea între statele membre;
- finanța programe și proiecte (de exemplu, Erasmus+ și FSE+);
- promova mobilitatea elevilor, studenților și profesorilor;
- facilita recunoașterea calificărilor;
- formula recomandări și obiective comune;
- colecta date și realiza analize comparative.

UE nu poate:

- armoniza legislația națională în domeniul educației;
- impune curriculumul școlar;
- stabili conținutul programelor de studiu;
- decide structura sistemului de învățământ;
- impune metode pedagogice.

Arhitectura politicilor sociale pentru competențe

- Răspunsul UE la trei provocări majore simultane: deficitul de competențe și penuria de forță de muncă, dubla tranziția verde și digital, necesitatea menținerii competitivității economiei europene, fără a compromite coeziunea socială.

De la drepturi sociale la competitivitate:

- **Pilonul European al Drepturilor Sociale** → fundamentul normativ care stabilește principiile și drepturile fundamentale ale tuturor inițiativelor.
- **European Education Area** → un spațiu european integrat al educației care consolidează sistemele de educație și formare.
- **Union of Skills** → tratează competențele ca un activ strategic și transformă aceste obiective într-o strategie de competitivitate.
- **Pact for Skills** → parteneriate cu actorii economici pentru recalificarea a 25 de milioane de lucrători până în 2030.

Realizări

- Norme pentru **adecvarea salariilor minime** și pentru a promova negocierile colective
- Norme pentru **îmbunătățirea condițiilor de muncă ale lucrătorilor pe platforme online** pentru cele 28 de milioane de persoane care vor beneficia de drepturi de muncă și drepturi sociale, inclusiv asigurări de sănătate, concedii plătite, sprijin pentru șomaj și acces la protecție socială.
- Norme privind **transparența salarială între bărbați și femei** (în UE, femeile câștigă cu 13 % mai puțin decât bărbații pentru același loc de muncă)
- **Garanția pentru tineret** are drept scop să asigure faptul că tinerilor li se oferă un loc de muncă, o formă de educație continuă, un stagiu sau un program de ucenicie în termen de patru luni de când au devenit șomeri sau de când au terminat studiile. Începând din 2013, Garanția europeană pentru tineret a ajutat peste 50 milioane de tineri.
- **Pactul privind competențele**, instituit în 2020, încurajează organizațiile publice și private să își unească forțele pentru perfecționarea și recalificarea lucrătorilor. Până în 2024, acesta a reunit peste 2 500 de membri, care au format peste 3,5 milioane de persoane.
- În perioada 2007-2024, Fondul european de ajustare la globalizare pentru **lucrătorii disponibilizați** a intervenit în 182 de cazuri, alocând 700 de milioane EUR pentru a ajuta 170 000 de persoane din 20 de state membre.

Alte inițiative relevante

Youth Guarantee

Inițiativa urmărește ca fiecare tânăr sub 30 de ani să primească, în termen de patru luni de la intrarea în șomaj sau părăsirea sistemului educațional, o ofertă de: loc de muncă, ucenicie, stagiul.

Erasmus+

În perioada **2018 – 2024** (perioada și cu cea mai mare rată de participare) 306.400 de mii de români au luat parte la programul Erasmus + (57.000 în 2024)

European Solidarity Corps

Oferă tinerilor oportunități de voluntariat și proiecte de solidaritate, contribuind la dezvoltarea competențelor transversale și civice.

Finanțarea resursei umane din bugetul UE

- **European Social Fund Plus (ESF+):** Principalul instrument financiar al UE pentru investiții în oameni în perioada 2021–2027, cu un buget de aproximativ **142,7 miliarde euro**.
- **Just Transition Fund:** Finanțează recalificarea și sprijinul pentru lucrătorii și regiunile afectate de tranziția verde (RO are 2.14 mld EUR pentru Gorj, Hunedoara, Dolj, Galati, Prahova, Mureș)
- **Recovery and Resilience Facility:** Prin PNRRuri, statele membre finanțează reforme și investiții în educație, digitalizare și competențe.
- **Digital Europe Programme:** Finanțează dezvoltarea competențelor digitale avansate în domenii precum: inteligență artificială; cybersecurity; cloud; high-performance computing.
- **Horizon Europe:** Sprijină cercetarea și inovarea, inclusiv proiecte privind competențele, educația și piața muncii.

Sprijinul pentru capitalul uman în propunerea noului buget UE

- **Planurile Naționale și Regionale de Parteneriat:** obligația ca cel puțin **14%** din aceste fonduri ar trebui să fie direcționate către obiective sociale, respectiv către investiții în oameni.
- **Semestrul European:** Propunere de evaluare anuală a politicilor sociale ale statelor în procesul de coordonare a traiectoriilor fiscale și economice ale statelor membre cu obiectivele Uniunii Europene.

Thank you

© European Union 2026

Contact: Oana Niculescu
oana.niculescu1@ec.europa.eu